

ПІДТРИМКА МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

ЗЕРНИЦЬКА Крістіна, здобувач вищої освіти спеціальність 071 Облік і оподаткування

Миколаївський національний аграрний університет

Анотація: у роботі досліджені напрями державної підтримки малого та середнього бізнесу в Україні під час воєнного стану.

Ключові слова: малий та середній бізнес, воєнний стан, підприємництво, реформування, державна підтримка.

Розвиток підприємницької діяльності відіграє вагомий роль в економічному розвитку будь-якої країни. Адже саме завдяки функціонуванню суб'єктів бізнесу відбувається надходження значної суми податкових платежів до бюджету, створення робочих місць та формування вагової частки у структурі ВВП. На сьогоднішній день, в умовах воєнного стану, вітчизняні суб'єкти господарювання на економічному фронті захищають економічну безпеку нашої держави [1]. Проблематиці розвитку малого та середнього бізнесу на сучасному етапі приділяється активна увага українських вчених, серед яких: В. Дикань [2], В. Родченко, Р. Мірошник, Г. Обруч та ін.

Активну позицію в підтримці малого та середнього бізнесу займає держава. У таких складних умовах для функціонування бізнес-суб'єктів і розвитку національної економіки в цілому державою ініційовано реалізацію низки заходів з підтримки малого та середнього бізнесу, забезпечення їх стабільної діяльності і відновлення ділової активності, зокрема: 1) скасовано вимоги щодо отримання ліцензій та дозволів на більшість видів діяльності, що полегшило умови створення й ведення бізнесу; 2) лібералізація трудових відносин в контексті спрощення процесу звільнення й скорочення працівників, звільнення працедавців від відповідальності за затримку заробітної плати у разі знаходження підприємства у зоні бойових дій; 3) внесення змін до податкового кодексу (відміна ПДВ з операцій на території України, скасування обмежень щодо кількості персоналу, зменшення податку на прибуток з 18% до 2% для компаній, дохід яких становить не більше ніж 10 млрд грн і які стали платником єдиного податку 3-ї групи); 4) відсутність перевірок та різноманітних санкцій через

несвоєчасне подання звітності (виняток – деякі фактичні перевірки, наприклад щодо проведення безготівкових операцій чи проведення заходів державного контролю для уникнення неконтрольованого зростання цін на види продукції, що є важливим для соціального добробуту); 5) відтермінування виконання умов договорів при виникненні форс-мажорних обставин [3].

Окрім цього, завдяки сервісу «Дія» було створено різні програми, що мали на меті допомогу та підтримку для українського бізнесу під час війни. Наприклад, «Маркетплейс фінансових можливостей для бізнесу» це онлайн-інструмент, за допомогою якого підприємці мають змогу обрати певну програму фінансування залежно від умов, а тоді звернутися до відповідних банківських установ. Однією з таких програм є фінансування компаній, які займаються експортом [4].

Найбільш складно функціонувати тим підприємствам, які працювали на тих територіях, що є окупованими або ж де ведуться активні бойові дії. У них було два основних варіанти подальшого розвитку подій: призупинити роботу на невизначений термін або ж здійснити релокацію бізнесу. У цей складний час держава сприяє відновленню та релокації бізнесу із зон бойових дій та окупації, зокрема, у сервісі «Дія» створено окрему програму з допомоги підприємствам у тимчасовому переміщенні; запущено платформу для цифрової взаємодії щодо допомоги по релокації бізнесу в межах України. Вона спрямована на збереження виробничого і трудового потенціалу та орієнтована на усі підприємства, які бажають перемістити виробництво на території західних областей України. Цією програмою може скористатися будь-яке підприємство, яке знаходиться у зоні ризику та активних бойових дій. Учасником може бути не лише велике виробництво, але й малі бізнеси з 10-20 працівниками у штаті [1].

Немає сумнівів, що минулий рік був надскладним для українських малих підприємців. До традиційно несприятливих для бізнесу факторів додалися воєнні дії, в тому числі близькість до фронту, руйнування, обстріли, перебої з електропостачанням та зв'язком, падіння споживчого попиту та зменшення платоспроможності населення, ускладнення логістики, інфляція тощо. Попри все бізнес обирає працювати далі та на своєму прикладі демонструє, що немає

нездоланих перешкод. Водночас їх буде легше долати, якщо бізнес, уряд та міжнародна спільнота співпрацюватимуть разом.

Література:

1. Гук О.В., Сомова Є.В. Вітчизняний бізнес в умовах війни. Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського. С. 44-46.
2. Дикань В.В, Фролова Н.Л. Напрями та інструменти державної підтримки розвитку малого та середнього бізнесу в Україні у воєнний стан. Навчально – науковий інститут «Каразінська школа бізнесу» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. URL: <https://numl.org/Oqh> (дата звернення: 22.05.2023).
3. Економічна правда: Бізнес у воєнний час: як змінилося законодавство. URL: <https://numl.org/Oqi> (дата звернення: 22.05.2023).
4. Бізнес: Підтримка бізнесу в умовах війни. URL: <https://numl.org/Oqi> (дата звернення: 22.05.2023).

Abstract: *The work examines the directions of state support for small and medium-sized businesses in Ukraine during martial law.*

Keywords: *small and medium business, martial law, entrepreneurship, reformation, state support.*

***Науковий керівник – МІКУЛЯК Катерина,,
асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв***